

UTVIDGNING AV NATURRESERVATET HAGELSTAD SAMT FASTSTÄLLANDE AV FÖRESKRIFTER OCH SKÖTSELPLAN

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att utvidga naturreservatet Hagelstad till det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2. Med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken och 3 § förordningen om områdesskydd mm beslutar Länsstyrelsen vidare att fastställa nya föreskrifter samt ny skötselplan för naturreservatet enligt nedan. Reservatets nya gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsens beslut 1977-11-18, dnr 121-3372-74, om bildande av naturreservat enligt 7 § naturvårdslagen, upphävs i berörda delar när detta beslut vinner laga kraft.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Hagelstad
Län:	Kalmar
Kommun:	Borgholm
Församling/socken:	Källa
Topografisk karta:	5H
Ekonomisk karta:	5H 6d
Naturgeografisk region:	Ölands skogrika områden

Kulturgeografisk region: Öland och sydöstmåländska slättbygden

Fastigheter och
ägarkategori:

Hagelstad 1:6 (del av) Enskild
Hagelstad 4:7 Staten genom
Naturvårdsverket

Areal: 14,8 ha

Landareal: 14,8 ha

Förvaltare: Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och återskapa den värdefulla livsmiljön naturskogsartad ädellövskog samt att gynna grova och värdefulla ekar i brynmiljöer. Viktiga strukturer och funktioner som död ved, grova träd, gamla träd, hålträd, boträd, mulmträd, solitära träd, stående döda och döende träd, vindfälle och lågor ska förekomma i tillräcklig omfattning. Typiska växt- och djursamhällen och arter som är karaktäristiska för ovanstående livsmiljöer ska bevaras. Hotade, sällsynta och missgynnade arter ska bevaras och helst öka för att långsiktigt kunna fortleva. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet, och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter samt kulturhistoriska värden.

I syftet ingår följande delsyften:

- Bevara och återskapa naturtyperna boreonemoral ädellövskog (9020), näringsrik ek eller ek- avenbokskog (9160) och trädklädd betesmark (9070) så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Bevara och förstärka funktioner och strukturer så att de förekommer i för naturtyperna gynnsam omfattning.
- Bevara och förstärka populationerna av rödlistade arter så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Skapa förutsättningar för att friluftsliv, forskning och undervisning ska kunna bedrivas i den mån det inte strider mot ovanstående delsyften.

Skälen för beslutet

Området är beläget på norra Öland och utgörs av en naturskogsartad ädellövsog med stort inslag av grova träd och död ved. Trädsiktet karakteriseras till största delen av ek och lind med bitvis stora inslag av ask, lönn och alm. Busksiktet utgörs främst av hassel, skogstry, getapel och hagtorn. Bitvis, speciellt i de västra delarna, är linden dominerande, något som är mycket ovanligt i Sverige idag. I större delen av reservatet utgör ekarna ett karakteristiskt inslag och ett stort antal av ekarna i området är grova och vidkroniga vilket vittnar om områdets historia som betesmark och löväng. I området finns också flera torrträd, hålträd och lågor, ofta till stor del överväxta av murgröna. Området har mycket höga naturvärden och hyser en rik flora med ett stort antal hotade, missgynnade och signalerande arter kopplade till naturskogar, främst inom grupperna svampar, lavar och kärlväxter.

Området är av riksintresse för naturvärden och är i länets regionala strategi för skydd av skog ett högt prioriterat område. Skogar med ädellövträd är också enligt den nationella skogsstrategin en prioriterad skogstyp som Sverige har ett internationellt ansvar för i bevarandearbetet.

Området ingår vidare i länets regionala bevarandeprogram för odlingslandskapet där det bedömts ha högsta bevarandevärde (klass 1) samt i länets naturvårdsprogram där det bedömts ha högsta naturvärde (klass 1). Östra delen av området är en nyckelbiotop och har i Skogsstyrelsen nyckelbiotopinventering tillskrivits höga naturvärden vilka bedömts gynnas bäst genom att området lämnas orört. Den västra delen av området har sedan 1977 varit avsatt som naturreservat och ingår sedan 2002 i EU:s Natura 2000-nätverk (områdeskod SE0330199).

I området finns kulturhistoriska värden i form av stensträngar och husgrunder och hela området är av riksintresse för kulturmiljövärden.

Naturvärdena i området är till stor del knutna till miljöer av naturskogskaraktär och den största delen av området bör därför få utvecklas fritt mot naturskog.

Bildande av naturreservatet bidrar till uppfyllande av det regionala delmålet för miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

Länsstyrelsen bedömer att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap. miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

De delar som naturreservatet utvidgas med har inget skydd och naturvärdena kan påverkas negativt av avverkning och andra skogliga åtgärder, dikning, vattenreglering och andra åtgärder som förändrar hydrologin samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör

därför förklaras som naturreservat tillsammans med det ursprungliga naturreservatet Hagelstad. Naturreservatet utvidgas från ca 6 ha till 14,8 ha.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat dels att de föreskrifter som ska gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats.
3. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
4. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning.
5. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets eller skogsbrukets behov.
6. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov eller uppföra vägbom.
7. Bedriva täkt av något slag.
8. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa.
9. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse
10. Dika.
11. Odlar upp skogsmark, betesmark, slåttermark eller våtmark.
12. Tillföra växtnäringssämne (exempelvis stallgödsel, handelsgödsel, rötslam) jordförbättringsmedel eller kalk.
13. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

14. Använda ivermektinbaserade preparat på betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet, annat än vid direkt veterinär rekommendation.
15. Avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd.
16. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
17. Plantera eller så träd eller buskar.
18. Skogsodla åker, betes- eller slåttermark eller nedlagd åker, betes- eller slåttermark.
19. Införa växt- eller djurart.
20. Framföra motorfordon annat än på befintliga vägar med undantag för jordbrukets behov eller i samband med jakt för transport av skjutet högvilt.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

21. Anlägga led, bro eller spång eller bredda befintlig väg.
22. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch, konstföremål eller liknande anordning eller göra inskrift.
23. Utföra rensning av befintliga diken för att bibehålla vattnets djup eller läge.
24. Använda området för tävlings- eller övningsändamål.

Det är dessutom förbjudet att utan samråd med Länsstyrelsen:

25. Upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.
26. Utföra undersökning eller forskning.

Utan hinder av föreskrifterna A 15 och A 16 får träd som fallit ned över befintliga vägar, stigar, stängsel, tomtmarker, åker-, betes- eller slåttermarker upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet. Samråd ska ske med Länsstyrelsen innan åtgärd utförs.

Föreskriften A 15 gäller inte sly och yngre träd som på ett betydande och negativt sätt skuggar angränsande åkermark. Gamla och grova träd samt lågor ska sparas. Samråd ska ske med Länsstyrelsen innan åtgärd utförs.

B. Förpliktelser enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av och information om reservatet.
2. Utförande och underhåll av tillfartsvägar, parkeringsplatser, vandringsleder, rastplatser, sanitära anläggningar, informationstavlor och andra liknande anläggningar eller anordningar.
3. Gallring, röjning, avverkning, betesdrift, uppsättning och underhåll av stängsel eller annan skötselåtgärd i syfte att bevara och utveckla naturmiljön och den biologiska mångfalden. Utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Skyddsåtgärder mot skadeorganismer som Länsstyrelsen finner nödvändiga.
6. Länsstyrelsen äger rätt att utnyttja befintliga vägar inom reservatet.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Framföra motorfordon.
2. Ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anvisade vägar och platser.
3. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe.
4. Klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet.
5. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
6. Göra upp eld.

7. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
8. Gräva eller dra upp kärlväxter.
9. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.

Föreskrifterna under C gäller inte ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskrifterna i A och C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för reservatets skötsel.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl a 7 kap. 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen.

Ärendets beredning

Ärendet har initierats av Länsstyrelsen som ett led i arbetet med att genomföra den regionala strategin för formellt skydd av skog.

Sedan 1977 har den nordvästra delen av området varit avsatt som naturreservat med anledning av sitt stora inslag av skogslind. I Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering 1998 bedömdes ett drygt 10 ha stort område i direkt anslutning till reservatet som en naturskogsartad ädellövskog med mycket höga naturvärden. På grund av nyckelbiotopens storlek och närhet till ett redan befintligt naturreservat lät Länsstyrelsen under 2005 utföra en fördjupad inventering av områdets naturvärden. I inventeringen fann man flera olika sällsynta och hänsynskrävande arter som till exempel stor knopplav (*Mycobilimbia pilularis*, NT), ekticka (*Phellinus robustus*), guldlockmossa (*Homalothecium cericeum*), hasselticka (*Dichomitus campestris*), gulpudrad spiklav (*Calicium adpersum*), klippfrullania (*Frullania tamarisci*) och eldsopp (*Boletus luridus*).

Med anledning av områdets höga naturvärden påbörjades under 2006 en utredning

om områdets skyddsbehov och avgränsning samt en sakägarförteckning upprättades. Markägarna till de berörda delarna av fastigheterna kontaktades under hösten 2006 och en diskussion om utökning av det befintliga naturreservatet inleddes. Markägarna informerades om hur bildandet av naturreservat går till och tillsammans med Lantmäteriet (i fält), togs ett förslag till avgränsning fram.

NaiSvefa AB har under 2006-2007 på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört värdering av fastigheterna samt förhandlat med berörda markägare. Länsstyrelsen har därefter träffat uppgörelse om intrångsersättning med ägare till fastigheten Hagelstad 1:6 (del av). Berörda delar av fastigheterna Hagelstad 2:2 och Hagelstad 5:5 har förvärvats av Naturvårdsverket och ingår nu i fastigheten Hagelstad 4:7.

Sakägare har med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att yttra sig över förslaget. Inga synpunkter på förslaget har inkommit.

Förslag till beslut och skötselplan har remitterats till Borgholms kommun, Skogsstyrelsen, Naturvårdsförbundet i Kalmar län, Ölands Botaniska förening, Ölands Naturskyddsförening, Föreningen SydostEntomologerna, Ölands Ornitologiska Förening och Källa Hembygdsförening.

Remissvar har inkommit från Borgholms kommun och Skogsstyrelsen. Borgholms kommun ser positivt på utvidgningen och tillstyrker denna. Skogsstyrelsen har inga synpunkter på förslaget till utvidgning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 7.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Underskrifter

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sven Lindgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även länsråd Anne-Li Fiskesjö; Per Lindegård, naturvårdsenheten; Lennart Weiman, samhällsbyggnadsenheten; Magnus Thörnqvist, rättsenheten; Malin Miller, naturskydds-enheten; Anita Heimdahl, naturvårdsenheten samt Johan Thorsén, naturskydds-enheten deltagit, den sistnämnde föredragande.

Sven Lindgren

Johan Thorsén

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
 - 3.1 Skötselplanskarta
 - 3.2 Naturtypskarta enligt Vic-Naturs indelning
 - 3.3 Naturtypskarta enligt Art- och habitatdirektivets indelning
 - 3.4 Fornlämningskarta
 - 3.5 Historisk markanvändningskarta
4. Artlista
5. Referenslista
6. Konsekvensutredning
7. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

BESLUT
2009-03-09

10 (10)

511-9299-06